

O'ZBEKISTONNING XALQARO MAYDONDAGI O'RNI VA IMIJINI
SHAKLLANTIRISH

Botirova Gavhar Bobirjon qizi

*O'zbekiston jurnalistika va ommaviy kommunikatsiyalar universiteti Xalqaro
munosabatlar yo'nalishi 30-22 guruh talabasi*

Annotatsiya. *Ushbu maqolada O'zbekiston Respublikasining xalqaro maydondagi o'rni va imijini shakllantirish jarayonlari tahlil qilinadi. So'nggi yillarda olib borilayotgan ochiq va muvozanatli tashqi siyosat, mintaqaviy hamkorlikni mustahkamlash, xalqaro tashkilotlar bilan faol aloqalar, shuningdek, madaniy diplomatiya orqali davlatimizning global miqyosdagi ijobiy imiji mustahkamlanayotgani yoritiladi. Maqolada shuningdek, xorijiy investitsiyalar uchun yaratilayotgan imkoniyatlar va turizm salohiyatining davlat obro'siga ta'siri haqida fikr yuritiladi. Tahlil natijasida O'zbekistonning xalqaro hamjamiyatda ishonchli va faol hamkor sifatida tan olinayotgani asoslab beriladi.*

Kalit so'zlar: *O'zbekiston, tashqi siyosat, xalqaro imij, diplomatiya, xalqaro tashkilotlar, mintaqaviy hamkorlik, madaniy aloqalar, turizm, investitsiya, global maydon.*

Аннотация. *В данной статье анализируются процессы формирования места и имиджа Республики Узбекистан на международной арене. Освещается укрепление позитивного глобального имиджа нашей страны через проводимую в последние годы открытую и сбалансированную внешнюю политику, укрепление регионального сотрудничества, активные связи с международными организациями, а также культурную дипломатию. В статье также рассматриваются возможности, создаваемые для иностранных инвестиций, и влияние туристического потенциала на престиж государства. В результате анализа обосновывается признание Узбекистана в международном сообществе как надежного и активного партнера.*

Ключевые слова: *Узбекистан, внешняя политика, международный имидж, дипломатия, международные организации, региональное сотрудничество, культурные связи, туризм, инвестиции, глобальная арена.*

Annotation. *This article analyzes the processes of forming the position and image of the Republic of Uzbekistan in the international arena. It highlights how the open and balanced foreign policy pursued in recent years, the strengthening of regional cooperation, active relations with international organizations, as well as cultural diplomacy, have contributed to consolidating our country's positive global image. The article also discusses the opportunities created for foreign investments and the impact of tourism potential on the state's reputation. The analysis substantiates the recognition of Uzbekistan as a reliable and active partner in the international community.*

Keywords: *Uzbekistan, foreign policy, international image, diplomacy, international organizations, regional cooperation, cultural relations, tourism, investment, global arena.*

Kirish. Bugungi globallashuv davrida davlatlarning xalqaro maydondagi o'rni va obro'-e'tibori, ularning faqat geografik yoki iqtisodiy salohiyatigagina bog'liq bo'lmay, balki qanday tashqi siyosat yuritayotgani, xalqaro tashkilotlar bilan aloqalari, madaniy qadriyatlarini qanday targ'ib qilayotgani, shuningdek, ichki siyosatning ochiqqligi va inson huquqlariga bo'lgan munosabati orqali belgilanadi. Har bir davlat o'zining milliy manfaatlari bilan bir qatorda, global hamkorlik tamoyillariga rioya qilgan holda, xalqaro hamjamiyatda o'ziga xos imijini shakllantiradi.

O'zbekiston mustaqillikning ilk yillaridan boshlab, xalqaro munosabatlarda faol ishtirok etishga intilgan bo'lsa-da, ayniqsa so'nggi yillarda olib borilayotgan keng ko'lamli islohotlar tufayli mamlakatimizning xalqaro maydondagi o'rni sezilarli darajada mustahkamlanmoqda. Shavkat Mirziyoyev rahbarligida amalga oshirilayotgan ochiq tashqi siyosat, mintaqaviy hamkorlikni kuchaytirish, xorijiy investorlar uchun qulay sharoitlar yaratish, madaniy va gumanitar diplomatiyani faollashtirish orqali O'zbekiston o'zining ijobiy, zamonaviy va ishonchli davlat imijini shakllantirishga intilmoqda. Mazkur maqolada O'zbekiston Respublikasining xalqaro maydondagi tutgan o'rni, olib borayotgan tashqi siyosiy strategiyasi, global va mintaqaviy tashkilotlar bilan hamkorligi, madaniy-gumanitar aloqalari va xalqaro maydonda milliy imijni mustahkamlash borasidagi sa'y-harakatlari tahlil qilinadi. Shu asosda, mamlakatimizning jahon hamjamiyatidagi ijobiy qiyofasini yaratish yo'lida qaysi omillar muhim rol o'ynayotgani yoritiladi.

Materiallar va usullar. Ushbu tadqiqotda O'zbekiston Respublikasining xalqaro maydondagi o'rni va imijini shakllantirish bilan bog'liq jarayonlarni o'rganish maqsadida turli xil manbalardan foydalanildi. Asosiy materiallar sifatida quyidagilar tahlil qilindi:

- O'zbekiston Respublikasi Prezidenti chiqishlari va rasmiy nutqlari (ayniqsa BMT, SHHT, MDH va boshqa xalqaro minbarda bildirilgan pozitsiyalar),
- Tashqi ishlar vazirligi, Investitsiyalar, sanoat va savdo vazirligi hamda Turizm va madaniy meros vazirligi tomonidan e'lon qilingan rasmiy hisobotlar va statistik ma'lumotlar,
- Xalqaro tashkilotlar – BMT, YXHT, SHHT va boshqalarning O'zbekiston haqidagi rasmiy hisobotlari va sharhlari,
- Ilmiy maqolalar, ekspert tahlillari, jurnalistik manbalar va xalqaro reytinglar (masalan, Global Peace Index, Doing Business Report, Travel & Tourism Competitiveness Index).

Ushbu usullar orqali O'zbekiston Respublikasining xalqaro maydondagi o'rni va ijobiy imijini shakllantirishga xizmat qilayotgan asosiy yo'nalishlar aniqlab berildi.

O'zbekiston BMT, YXHT, Islom hamkorlik tashkiloti, MDH, SHHT kabi ko'plab xalqaro va mintaqaviy tuzilmalar bilan faol hamkorlik qilib kelmoqda. Bu esa mamlakatimizning xalqaro masalalardagi pozitsiyasini mustahkamlab, uni ishonchli va mas'uliyatli hamkor sifatida tanitmoqda. Xorijiy investorlar uchun qulay sharoitlar yaratish, soddalashtirilgan soliq tizimi, erkin iqtisodiy zonalar va ochiq bozor siyosati O'zbekistonni xalqaro iqtisodiy hamkorlikda muhim o'ringa olib chiqmoqda. Davlatimiz "ochiq eshiklar"

siyosatini amalga oshirgan holda, xorijiy kapital uchun ishonchli hududga aylanmoqda. O'zbekiston boy tarixiy meros, qadimiy shaharlar va betakror madaniyatga ega. Samarqand, Buxoro, Xiva kabi shaharlarga e'tiborning ortishi, xalqaro festivallar va madaniy almashinuv dasturlarining kengaytirilishi mamlakatimizning ijobiy imijini shakllantirishda katta ahamiyat kasb etmoqda. Turizm sohasi davlat imijining "yumshoq kuch" (soft power) omillaridan biri sifatida faol ishlatilmoqda. O'zbekiston bugungi kunda faqat ichki islohotlar bilan emas, balki xalqaro siyosiy, iqtisodiy va madaniy maydondagi faol ishtiroki orqali ham tan olinmoqda. Imij va obro' – bu nafaqat tashqi ko'rinish, balki ishonch, barqarorlik va taraqqiyot timsolidir. Shubhasiz, mamlakatimizning xalqaro maydondagi ijobiy qiyofasi O'zbekistonning kelajakdagi rivojlanishida muhim o'rin tutadi.

Tadqiqot muhokamasi. O'zbekistonning xalqaro maydondagi o'rnini va imijini shakllantirishga oid tahlillar shuni ko'rsatmoqdaki, so'nggi yillarda olib borilayotgan ochiq tashqi siyosat va islohotlar mamlakatning xalqaro hamjamiyatdagi mavqeini sezilarli darajada oshirgan. Avvalo, mintaqaviy integratsiyaga qaratilgan faol tashabbuslar – xususan, Markaziy Osiyo davlatlari bilan chegaraviy masalalarni hal etish, suv resurslari va transport-kommunikatsiya loyihalarida hamkorlikni yo'lga qo'yish – O'zbekistonning mintaqaviy yetakchi sifatidagi obro'sini mustahkamladi.

Xalqaro tashkilotlar bilan hamkorlikda ham sezilarli yuksalish kuzatildi. BMT doirasidagi tashabbuslar, xususan, Orolbo'yidagi ekologik fojia bo'yicha maxsus rezolyutsiyalar va O'zbekistonning iqlim o'zgarishiga qarshi global tashabbuslari davlatning mas'uliyatli va tashabbuskor imijini namoyon etmoqda. Bundan tashqari, O'zbekiston 2023-yilda Yevropa Ittifoqining GSP+ tizimiga qo'shilgani orqali xalqaro iqtisodiy maydonda o'z pozitsiyasini yanada kuchaytirdi.

Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, madaniyat va turizm sohasida olib borilayotgan faoliyat ham milliy imijni shakllantirishda muhim omilga aylangan. Samarqandda o'tkazilgan xalqaro sammitlar, madaniy festival va ko'rgazmalar orqali O'zbekiston dunyoga boy tarixiy va madaniy merosga ega, mehmondo'st va ochiq davlat sifatida tanitilmoqda. UNESCO ro'yxatiga kiritilgan obidalar, zamonaviy turistik infratuzilmaning rivojlanishi va xorijiy sayyohlar sonining ortib borishi mamlakatga nisbatan ijobiy qarashlarni mustahkamlab bormoqda. Biroq, xalqaro imij doimiy e'tibor va izchil strategiyani talab qiladi. Ayrim holatlarda inson huquqlari, so'z erkinligi, sud-huquq islohotlari borasida xalqaro tashkilotlar tomonidan bildirilayotgan tanqidiy fikrlar mamlakatning xalqaro obro'siga ta'sir qilishi mumkin. Shu bois, davlat tomonidan shaffoflik, fuqarolik jamiyati institutlarini qo'llab-quvvatlash, gender tengligi va yoshlar huquqlari kabi yo'nalishlarda ham izchil ish olib borilishi dolzarb hisoblanadi.

Umuman olganda, O'zbekistonning xalqaro imijini shakllantirish jarayoni ko'p qirrali va tizimli yondashuvni talab etadi. Tashqi siyosat, iqtisodiy islohotlar, madaniyat, ta'lim va inson kapitali sohalarining uyg'un rivoji orqali mamlakat ijobiy qiyofa kasb etmoqda. Bu esa, o'z navbatida, xalqaro hamkorlikda ishonchli va barqaror hamkor sifatida tan olinishiga xizmat qilmoqda.

TA'LIM, TARBIYA VA INNOVATSIYALAR

I son, Dekabr

Tadqiqot natijalari. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, O'zbekistonning xalqaro maydondagi mavqei va imijini shakllantirishda bir qancha asosiy sohalar muhim rol o'ynamoqda. Quyida ushbu asosiy yo'nalishlar va ularning xalqaro imijga ta'siri haqida umumiy xulosa keltirilgan:

Soha	Ta'sir darajasi* (%)	Tavsifi
Tashqi siyosat va diplomatiya	30	Mintaqaviy hamkorlik, xalqaro tashkilotlar bilan faol aloqa
Iqtisodiy islohotlar	25	Xorijiy investitsiyalar, iqtisodiy erkin zonalar yaratish
Madaniy diplomatiya va turizm	20	Madaniy merosni targ'ib qilish, turizm infratuzilmasini rivojlantirish
Inson huquqlari va ijtimoiy islohotlar	15	Huquqiy islohotlar, fuqarolik jamiyati rivoji
Axborot va kommunikatsiya texnologiyalari	10	Ochiq axborot siyosati, raqamli diplomatiya

Jadvaldan ko'rinib turibdiki, O'zbekistonning xalqaro maydondagi obro'-e'tiborini shakllantirishda eng katta o'rin tashqi siyosat va diplomatiyaga, shuningdek, iqtisodiy islohotlarga to'g'ri keladi. Bu sohalar orqali mamlakat o'zini ishonchli va manfaatdor hamkor sifatida ko'rsatmoqda. Madaniy diplomatiya va turizm ham mamlakat imijining yumshoq kuchlarini kuchaytirib, dunyo hamjamiyatida ijobiy taassurot qoldirmoqda.

Inson huquqlari va ijtimoiy sohadagi islohotlar ham muhim bo'lib, ularning ijobiy natijalari xalqaro hamjamiyat tomonidan ehtiyotkorlik bilan kuzatilmoqda. Shuningdek, axborot texnologiyalari va kommunikatsiyalar sohasidagi yangiliklar va ochiqlik siyosati xalqaro maydonda mamlakatni zamonaviy davlat sifatida tanitishga yordam bermoqda.

Xulosa. Xulosa qilib aytganda, O'zbekistonning xalqaro maydondagi o'рни va imijini shakllantirish jarayoni bugungi kunda murakkab va ko'p qirrali jarayon bo'lib, u davlatning ichki siyosatidagi islohotlar bilan chambarchas bog'liqdir. Tashqi siyosatdagi ochiqlik, mintaqaviy hamkorlikni rivojlantirish, xalqaro tashkilotlar bilan mustahkam aloqalar o'rnatish mamlakatning xalqaro maydondagi pozitsiyasini sezilarli darajada kuchaytirdi. Shuningdek, iqtisodiy sohada olib borilayotgan islohotlar va xorijiy investitsiyalar uchun yaratilayotgan qulay muhit mamlakatni jahon iqtisodiy hamjamiyatida ishonchli hamkor sifatida ko'rsatmoqda. Madaniy diplomatiya va turizm sohalarining faollashuvi esa O'zbekistonning boy tarixiy va madaniy merosini dunyo miqyosida targ'ib etishda muhim rol o'ynaydi.

TA'LIM, TARBIYA VA INNOVATSIYALAR

I son, Dekabr

Umuman olganda, O'zbekiston xalqaro maydonda o'zining mustahkam o'rnini egallab, mintaqaviy va global hamkorlikda muhim rol o'ynashni davom ettirmoqda. Kelajakda bu jarayonlarning izchilligi va sifat jihatidan takomillashuvi mamlakatimizning dunyodagi obro'sini yanada oshiradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning xalqaro maydondagi nutqlari va murojaatlari. — Toshkent, 2017–2024 yillar.
2. O'zbekiston Respublikasi Tashqi ishlar vazirligi. O'zbekistonning tashqi siyosati bo'yicha rasmiy hisobotlar. — Toshkent, 2018–2024.
3. Xalqaro munosabatlar va diplomatiya sohasidagi ilmiy maqolalar to'plami. Toshkent, 2021.
4. O'zbekiston Respublikasi Investitsiyalar, sanoat va savdo vazirligi. Iqtisodiy islohotlar va investitsion muhit haqida hisobot. — Toshkent, 2020.
5. Madaniyat va turizm sohasidagi rasmiy ma'lumotlar: O'zbekiston Respublikasi Madaniyat vazirligi, Turizmni rivojlantirish agentligi. — Toshkent, 2019–2023.
6. Jahon banki va BMT hisobotlari: O'zbekiston iqtisodiyoti va ijtimoiy rivojlanishi tahlili. — Toshkent, 2022.
7. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti ilmiy jurnali. "O'zbekistonning xalqaro maydondagi imiji" mavzusidagi maqola, 2023 yil.
8. Markaziy Osiyo mintaqaviy hamkorligi bo'yicha ekspertlar tahlillari. Toshkent, 2021.